

POKROVITELJ
48. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI

Kolinda Grabar-Kitarović
Predsjednica Republike Hrvatske

FINANCIJSKU POTPORU OSIGURAVAJU:

ZLATNI SPONZORI:

SREBRNI SPONZOR:

BRONČANI SPONZORI:

OSTALI SPONZORI:

BRANDOVI

MEDIJSKI POKROVITELJI

USTANOVE, INSTITUCIJE I AGENCIJE PARTNERI FESTIVALA

ORGANIZATORI I OSNIVAČI 48. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI

Kontakt informacije/Contact information

Koncertni ured Varaždin/Concert Agency Varaždin
A.Cesarca 1, 42000 Varaždin, Hrvatska, tel/fax: +385 42 212 907
e-mail: uprava/management: info@kuv.hr
ured/office: office@vbv.hr
www.vbv.hr

Prodaja ulaznica: Koncertni ured Varaždin, A. Cesarca 1, Varaždin, +385 42 311 907, office@vbv.hr, www.ticketshop.hr • Ticketshop trgovine

48. VARAŽDINSKE
BAROKNE
VEČERI

Četvrtak, 27. rujna, 19 sati
Uršulinska crkva

MAYUMI HIRASAKI,
barokna violina
&
VITTORIO GHIELMI,
viola da gamba

Talijanski skladatelj i violinist **Arcangelo Corelli** (1653-1713) bio je jedan od najcjenjenijih i najpopularnijih glazbenika svog vremena, već 1789. opisan kao „novi Orfej svog doba“. Njegov doprinos kao violinista, pedagoga i skladatelja podjednako je značajan. Upravo su vještina njegova sviranja kao i mnogobrojni koncerti diljem Evrope najviše doprinijeli istaknutom mjestu violine u glazbenoj literaturi. Najtraženiji pedagog, prvi je sistematizirao osnovne elemente violinske tehnike. Utjecaj načina sviranja koji uvodi, a kojeg su nakon njega njegovali njegovi učenici poput Francesca Geminianija ili Pietra Antonia Locatellija, seže duboko u 18. stoljeće i od vitalne je važnosti za razvoj violinske tehnike. Još je više cijenjen kao skladatelj. Njegova se glazba izvodila po cijeloj Evropi - bila je najpopularnija instrumentalna glazba onog vremena. I iako je iza sebe ostavio nevelik opus od 48 trio sonata, 12 violinskih sonata i 12 *concerta grossa*, njegov je utjecaj na suvremenike i sljedeće generacije skladatelja neosporan. Skladateljski principi kojima se služi nisu novi, ali kroz svoj opus nameće uzore kojima kodificira ono što je do tada bilo površno definirano žanrom: koncertantni princip razvija u oblikovni model *concerta grossa*, a *sonati da chiesa* i *sonati da camera* određuje okvir broja i redoslijeda stavaka.

Zbirka dvanaest Corellijevih violinskih sonata op.5 prvi put je objavljena 1700. godine. Naslov tog prvog izdanja - *Sonate a violino e violone o cimbalò* (Sonate za violinu i violone ili čembalo) - upućuje na to da je kao pratnja violini zamišljen ili čembalo ili violone, basovski instrumentu iz obitelji violina, pri čemu je dionica *bassa continua* napisana samo kao šifrirani bas. Zbirka obuhvaća šest *sonata da chiesa* i pet *sonata da camera* dok je posljednja niz od 24 varijacija na temu *La Folie*. Sonate zahtijevaju iznimnu izvodilačku vještinu i vrst su kompendija violinističke tehnike kraja 17. i početka 18. stoljeća, a njihova skladateljska rješenja snažno su utjecala na oblikovanje violinske sonate ranog 18. stoljeća. Sonata u D-duru br.1 spada u grupu *sonata da chiesa*. Sastoji od pet stavaka pri čemu je prvi impozantan s razvijenom i ukrašenom melodijom, drugi je fuga čiji kontrapunkt zahtjeva sviranje na dvije ili tri žice istodobno, slijede dva stavaka nešto laganijeg karaktera i na kraju je opet fuga.

Iako za života smatran najvećim njemačkim skladateljem, **Georg Philipp Telemann** (1681-1767) je nakon smrti brzo zaboravljen, a tijekom 19. stoljeća nepravедno procijenjen kao minorni skladatelj. Interes za njegov opus, koji obuhvaća sve instrumentalne i vokalno-instrumentalne forme i vrste njegovog doba, a brojem svrstava u najplodnije skladatelje u povijesti glazbe, ponovo se javlja početkom 20. stoljeća. Veći dio stvaralačkog života proveo je u Hamburgu gdje pokriva niz glazbenih djelatnosti – od podučavanja, preko vođenja opere i glazbe za pet glavnih crkvi u gradu, komponiranja za različite prigode te redovnog opskrbljivanja glazbom dvorova u Eisenachu i Bayreuthu do objavljivanja, promocije i prodaje vlastitih djela. Zahvaljujući, kako kaže u jednoj od svojih autobiografija, „sreći što je imao prilike upoznati mnoge ugledne skladatelje iz raznih zemalja“ jedan je od glavnih tvoraca nove estetike povezivanja francuskog, talijanskog i njemačkog stila u novi „miješani stil“.

Fantazija u f-molu TWV 40:16 pripada zbirci od dvanaest fantazija za violinu solo koje je Telemann objavio 1735., petnaest godina nakon što je J.S.Bach napisao svoje sonate i partite za violinu solo. Iako je Telemann po svoj prilici poznao Bachove sonate i partite (vezalo ih je dugogodišnje prijateljstvo i kumstvo Bachovom sinu Carlu Philippu Emanuelu), njegove su fantazije daleko od Bachovih kontrapunktsko- virtuoznih promišljanja violine. Povezujući nastajući galantni slog i njemačku gustu polifoniju kroz formu tro- ili četverostavačne talijanske *sonate da chiese*, one u svojoj aforističkoj kratkoći u potpunosti odgovaraju autorovoj napomeni uz prvo izdanje – „Za znalca i ljubitelja“.

Za razliku od Corellijevog, opus njegovog mlađeg suvremenika, talijanskog skladatelja i violinista, **Antonija Vivaldija** (1678-1741) iznimno je opsežan. U tom ogromnom broju djela samo je koncerata preko petsto od čega najviše za gudače (samo za violinu solo 230). Tu su i sinfonie, preko devedeset komornih djela, više od četrdeset opera i velik broj sakralnih djela. Ta se količina djela možda može objasniti i njegovom službom u zavoda za napuštenu žensku djecu, Ospedale della Pietà u Veneciji, u kojem je Vivaldi djelovao kao učitelj glazbe i skladatelj od 1703. do 1715. i od 1723. do 1740. Zavod je imao odličan zbor, orkestar, instrumentalne i vokalne soliste za koje je Vivaldi bio dužan pisati i za koje je i napisao većinu svojih djela. Čak i u razdobljima kad je često putovao i nije bio stalno angažiran, zavod mu je plaćao da napiše dva koncerta mjesečno i da održi najmanje pet proba u vrijeme kada boravi u Veneciji. Iz dokumentacije sirotišta vidi se da je u razdoblju od 1723.-1733. bio plaćen za 140 koncerata.

Sonata u d-molu op.2 br.3 RV 14 dio je zbirke koja obuhvaća dvanaest sonata za violinu i *basso continuo* prvi put objavljene 1709. u Veneciji. Kombinacija je *sonate da chiesa* i *sonate da camere* budući kombinira plesne i neplesne stavke.

Carl Friedrich Abel (1723-1787) je bio njemački skladatelj i poznati svirač na violi da gambi. Njegov otac Christian Ferdinand Abel je naslijedio J.S.Bacha na mjestu *Kapellmeistera* u Köthenu kada se preselio u Leipzig. Sam Carl Friedrich je bio Bachov učenik, a na Bachovu preporuku je dobio i mjesto u dvorskom orkestru u Dresdenu gdje je ostao petnaest godina. 1858. ili 1859. odlazi u London gdje postaje dvorski komorni glazbenik kod kraljice Charlotte. Kada mu se 1862. u Londonu pridružuje Bachov sin Johann Christian, zajedno utemeljuju poznate Bach-Abel koncerte, prve pretplatničke koncerte u Engleskoj. Piše za različite instrumente i sastave, a posebno su značajna njegova djela za violu da gambu.

Zbirka Drexel nalazi se u Gradskoj knjižnici New Yorka, a sadrži preko 6000 svezaka partitura i knjiga o glazbi od čega mnogo manuskripta, autografa i rijetkih izdanja što ih je 1888. knjižnici poklonio Joseph W. Drexel. Skladbe na večerašnjem programu dva su od ukupno 27 autografa Abelovih skladbi za violu da gambu koja se u zbirci čuvaju.

Francuski violinist i skladatelj **Jean-Marie Leclair** (1697-1764) smatra se utemeljiteljem francuske violinističke škole. Osim u razdoblju 1738-43. kada djeluje u Hagu, cijeli stvaralački vijek je proveo u Parizu. Slično kao i Telemann uspješno povezuje različite stilove, a njegovo stvaralaštvo obuhvaća velik broj violinskih sonata, sonata za dvije violine, trio sonata, violinskih koncerata, orkestralnih suita te veći broj glazbeno scenskih djela koja su uglavnom izgubljena.

Drugu violinu u sonati za dvije violine op. 3 br.1 će večeras zamijeniti pardessus de viole, najmanje glazbalo iz obitelji viola, veličine i tonskog opsega violine. Najviša žica je g², kvartu više od sopranske viole. Instrument se pojavio u ranom 18. stoljeću i uglavnom su ga svirale žene, posebno na francuskom govornom području. Svira se tako što se uspravno drži ispred sebe oslanjajući se na krilo. Obično ima pet žica koje su ugođene u kvintama i kvartama. Ako ima šest žica, ugođena je kao i ostale viole u kvartama i tercama. Iz upotrebe nestaje nakon 1770. kada su i ostale viole zamijenjene glasnijim gudačkim instrumentima iz obitelji violine.

Talijanski violinist i skladatelj **Francesco Maria Veracini** (1690-1768) jedan je od najistaknutijih virtuoza 18. stoljeća. Od 1711. do 1750. intenzivno putuje i koncertira po raznim gradovima Italije i Evrope, a nekoliko je puta posjetio i London gdje je bio vrlo popularan. U svojim se skladbama nadovezuje na Corellija, međutim je po tretmanu forme i slogu bliži galantnom stilu nego baroku. Najpoznatiji je po svojim violinskim sonatama.

Sonata na večerašnjem programu je iz zbirke *Sonate Accademische* op.2 koja sadrži dvanaest sonata za violinu i basso, a objavljena je 1722. Koncipirana je kao *sonata da chiesa* sa završnim plesnim stavkom.

**GLAZBA 18. STOLJEĆA ZA VIOLINU, VIOLU DA GAMBU I PARDESSUS
DE VIOLE**

Arcangelo Corelli

Sonata u D -duru op.5 no.1

Grave-Allegro-Adagio-Grave-Allegro-Adagio

Allegro

Allegro

Adagio

Allegro

Georg Philipp Telemann

Fantasie za violinu solo no.7 u f-molu, TWV 40:16

Adagio

Presto

Grave

Vivace

Antonio Vivaldi

Sonata u d-molu op.2 no.3, RV 14

Preludio. Andante

Corrente. Allegro

Adagio

Giga. Allegro

Carl Friedrich Abel

Dvije skladbe za violu da gambu solo, iz autografa *Improvisation Notebook* (New York Drexel Collection)

Adagio

Allegro

Vittorio Ghielmi

Sakura (Trešnjin cvijet/Cherry Blossom), melodija japanske narodne pjesme

Jean-Marie Leclair

Sonata za dvije violine (ovdje za violinu i pardessus de viole) op.3 br.1 u G-duru

Allegro

Allego ma poco

Allegro

Francesco Maria Veracini

Sonate Accademiche: Sonata u g-molu op.2 no.5

Adagio assai

Capriccio Allegro assai - Adagio assai

Allegro assai

Giga Allegro

Mayumi Hirasaki je studij violine započela na Državnom sveučilištu za likovne umjetnosti i glazbu u Tokiju, a nastavila i završila na Visokoj školi za glazbu u Nürnbergu i Augsburgu u klasi Daniela Gaedea. Baroknu violinu studirala je na Visokoj školi za glazbu i kazalište u Münchenu u majstorskoj klasi Mary Utiger. Uz to je apsolvirala crkvenu glazbu u Bamberškoj nadbiskupiji te studirala čembalo u klasi Christine Schornsheim. Usavršavala se i na Visokoj školi za glazbu u Luzernu u klasi Giuliana Carmignola. Dobitnica je niza nagrada na međunarodnim natjecanjima. Od 2011. je koncertmajstorica u *Concerto Köln* gdje je surađivala s nizom uglednih dirigenata i solista kao što su Peter Dijkstra, Andrea Marcon, Pablo Heras-Casado, Hans-Christoph Rademann, Giuliano Carmignola, Dorothee Oberlinger, Midori Seiler, Simone Kermes, Vivica Genaux i Valer Sabadus. Osim toga je stalni gost različitih baroknih orkestara i ansambala kao što su *Akademie für Alte Musik Berlin*, *Dresdner Festspielorchester* (vodstvo Ivor Bolton), *Zürcher Kammerorchester*, *Kammerorchester Basel*, *Bach-Collegium Stuttgart*, *The King's Consort*, *Neue Düsseldorfer Hofmusik*, *Collegium Cartusianum*, *La Divina Armonia*, *Il Suonar Parlante* i *Il Gardellino* koncertirajući diljem cijele Evrope, SAD-a i Japana. A njeni su partneri u komornom muziciranju glazbenici poput Christine Schornsheim, Francisa Jacoba, Mauricea Stegera, Naoki Kitaya, Lorenza i Vittoria Ghielmija. Snimila je brojne nosače zvuka. Od zime 2009. predaje baroknu violinu i violu na Sveučilištu za umjetnost *Folkwang* u Essenu, a od jeseni 2017. preuzela je profesuru za baroknu violinu i violu na *Mozarteumu* u Salzburgu.

Vittorio Ghielmi je studirao violu da gambu kod Roberta Ginija na *Accademiji Internazionale della Musica* u Milanu, Wielanda Kuijkena na *Conservatoire Royale* u Bruxellesu i Christophea Coina u Parizu. Suradnja s graditeljem instrumenata Lucom Bretonom kao i mnogim glazbenicima neevropskih tradicija (Indija, Afganistan, Afrika, Latinska Amerika) te proučavanje starih glazbenih tradicija preživjelih u zaboravljenim dijelovima svijeta otvorili su mu nove perspektive u interpretaciji evropske rane glazbe i bitno su obilježili njegovu glazbenu karijeru. Kao solist ili dirigent nastupao je s najpoznatijim svjetskim orkestrima poput *Los Angeles Philharmonic Orchestra*, *London Philharmonia*, *Wiener-Concertverein*, *Il Giardino Armonico*, *Freiburg Baroque Orchestra* itd. Recitale u duu s bratom Lorenzom ili s Lucom Piancom održao je u najprestižnijim koncertnim dvoranama kao što su *Musikverein* u Beču, *Berliner Philharmoniker Hall*, *Casals Hall* u Tokiju itd. Isto je tako kao solist ili komorni glazbenik pozornicu dijelio s Gustavom Leonhardtom (duo), Ceciliom Bartoli, Andrásom Schiffom, Thomasom Quasthoffom, Mariom Brunellom, Enricom Onofrijem, Viktoriom Mullovom, Graciлом Gibelli, Giulianom Carmignolom, Christopheom Coinom, Reinhardom Goebelom, Giovannijem Antoninijem, Ottavijem Dantoneom itd. Jedan je od nekolicine izvođača na violi da gambi koji redovito nastupa s orkestrom. Često svira svjetske praizvedbe suvremenih skladbi, od kojih su mnoge njemu posvećene. U razdoblju od 2007. do 2011. je bio asistent Riccarda Mutija na Salzburškom festivalu. Sa svojim ansamblom *Il Suonar Parlante* istražuje repertoar rane glazbe na nov način stvarajući nove glazbene realnosti. S tim je ansamblom nastupio s nizom uglednih jazz glazbenika kao što su Kenny Wheeler, Uri Caine, Jim Black, Don Byron, Markus Stockhausen, Nguyen Lê and Achille Succi, jazz i blues pjevačica poput Cristine Zavalloni i Barbare Walker te flamenco zvijezda poput Carmen Linares. Kroz ansambl Ghielmi surađuje s tradicionalni azijskim glazbenicima poput afganistanskih virtuozu *Ensemblea Kaboul* (Khaled Arman). Njegove su snimke osvojile mnoge nagrade, a snimao je za niz uglednih izdavačkih kuća (*Winter&Winter*, *Harmonia Mundi*, *Teldec*, *Decca*, *Sony*, *Auvidis*, *Opus 111*, *Passacaille*). Profesor je na Konzervatoriju *Luca Marenzio* u Bresciji i na *Mozarteumu* u Salzburgu te redovito drži majstorske klase na akademijama i sveučilištima diljem svijeta.

Nataša Maričić